

Βρυξέλλες, 11.6.2020
COM(2020) 399 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Τρίτη αξιολόγηση της εφαρμογής του προσωρινού περιορισμού των μη αναγκαίων
ταξιδιών προς την ΕΕ**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Τρίτη αξιολόγηση της εφαρμογής του προσωρινού περιορισμού των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την ΕΕ

I Εισαγωγή

Η πανδημία COVID-19 έχει προκαλέσει μια πρωτοφανή υγειονομική κατάσταση έκτακτης ανάγκης σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η προστασία της δημόσιας υγείας έχει καταστεί απόλυτη προτεραιότητα τόσο για την ΕΕ όσο και για τα κράτη μέλη της.

Όλα τα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για να περιορίσουν τις επιπτώσεις του ιού. Παρά το γεγονός ότι τα μέτρα που ελήφθησαν ήταν αναγκαία για τη διαφύλαξη της υγείας και της ευημερίας των πολιτών μας, είχαν ταυτόχρονα σοβαρές επιπτώσεις στην ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ, καθώς και στη λειτουργία και την ακεραιότητα του χώρου Σένγκεν. Τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ και τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν επέβαλαν προσωρινούς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και μέτρα που περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία σε ολόκληρη την ΕΕ.

Ο χώρος Σένγκεν είναι ένας ενιαίος χώρος που βασίζεται στην ελεύθερη κυκλοφορία χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και απαιτεί κοινή και αυστηρά συντονισμένη πολιτική για τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Η τρέχουσα πανδημία καθιστά ακόμη πιο επιτακτική τη συνεκτική και κοινή προσέγγιση έναντι των τρίτων χωρών, με πρωταρχικό στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας. Από την αρχή της πανδημίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να εξασφαλίσει ενιαία δράση από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν¹.

Στις 10 Μαρτίου 2020 οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόνισαν την ανάγκη να υπάρξει κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά τη νόσο COVID-19. Στις 16 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση² με την οποία συνιστούσε τον προσωρινό περιορισμό των μη αναγκαίων ταξιδιών από τρίτες χώρες στον χώρο ΕΕ+³. Στις 17 Μαρτίου 2020 ακολούθησε συμφωνία για την ανάληψη συντονισμένης δράσης όσον αφορά τα εξωτερικά σύνορα με βάση τη σύσταση της Επιτροπής. Έκτοτε, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ (με εξαίρεση την Ιρλανδία) και τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν (στο εξής: κράτη μέλη) έχουν λάβει εθνικές αποφάσεις για την εφαρμογή των ταξιδιωτικών περιορισμών.

Σε συνέχεια της παραπάνω ανακοίνωσης, η Επιτροπή εξέδωσε άλλες δύο ανακοινώσεις, στις 8 Απριλίου 2020⁴ και στις 8 Μαΐου 2020⁵. Στην τελευταία ανακοίνωση η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να παρατείνουν τον ταξιδιωτικό περιορισμό έως τις 15 Ιουνίου 2020.

Ο προσωρινός περιορισμός των μετακινήσεων ισχύει για όλα τα μη αναγκαία ταξίδια από τρίτες χώρες στον χώρο ΕΕ+⁶. Ωστόσο, προκειμένου να περιοριστούν στον ελάχιστο

¹ Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία.

² COM(2020) 115 της 16ης Μαρτίου 2020.

³ Ο «χώρος ΕΕ+» περιλαμβάνει όλα τα κράτη μέλη του χώρου Σένγκεν (συμπεριλαμβανομένων της Βουλγαρίας, της Κροατίας, της Κύπρου και της Ρουμανίας), καθώς και τα τέσσερα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν. Περιλαμβάνει επίσης την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, εάν αποφασίσουν να ευθυγραμμιστούν.

⁴ COM(2020) 148 της 8ης Απριλίου 2020.

⁵ COM(2020) 222 της 8ης Μαΐου 2020.

⁶ Για να διασφαλιστεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων τους, οι πολίτες των κρατών που συμμετέχουν στον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης (UCPM), κατά την επιστροφή τους με πτήσεις επαναπατριsmού που διευκολύνονται από τον εν λόγω μηχανισμό, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους

αναγκαίο βαθμό οι επιπτώσεις του περιορισμού, η σύσταση εξαιρούσε συγκεκριμένες κατηγορίες ταξιδιωτών με ουσιώδη καθήκοντα ή ανάγκες⁷.

Δεδομένου ότι η συνιστώμενη περίοδος για τη διατήρηση των ταξιδιωτικών περιορισμών στα εξωτερικά σύνορα λήγει στις 15 Ιουνίου 2020, η παρούσα ανακοίνωση προτείνει μια προσέγγιση για τη σταδιακή και συντονισμένη κατάργηση αυτών των ταξιδιωτικών περιορισμών, με βάση ένα σύνολο κοινών αρχών και κριτηρίων που καθιστούν εφικτό τον καθορισμό των τρίτων χωρών με τις οποίες είναι δυνατή η άρση του περιορισμού όσον αφορά τα μη αναγκαία ταξίδια προς τον χώρο ΕΕ+.

II Εξελίξεις και αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης

Στις 15 Απριλίου 2020 η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θέσπισαν «κοινό ευρωπαϊκό χάρτη πορείας για την άρση των μέτρων ανάσχεσης της πανδημίας COVID-19»⁸. Ο εν λόγω χάρτης πορείας καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα θα πρέπει να αρθούν σταδιακά και συντονισμένα, προτού μπορέσουν, σε δεύτερο στάδιο, να χαλαρώσουν οι προσωρινοί περιορισμοί στα εξωτερικά σύνορα και να επιτραπούν στους μη μόνιμους κατοίκους της ΕΕ τα μη αναγκαία ταξίδια προς την ΕΕ.

Σύμφωνα μ' αυτές τις αρχές, η Επιτροπή υπέβαλε στις 13 Μαΐου την ανακοίνωση «Προς μια σταδιακή και συντονισμένη προσέγγιση για την αποκατάσταση της ελεύθερης κυκλοφορίας και την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα»⁹, στο πλαίσιο μιας δέσμης μέτρων στήριξης στον τομέα του τουρισμού και των μεταφορών. Η εν λόγω ανακοίνωση καθορίζει μια συντονισμένη, ισορροπημένη και κλιμακωτή προσέγγιση για την άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών και ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, και χαράζει την προοπτική, σε δεύτερο στάδιο, για την κατάργηση των περιορισμών στα μη αναγκαία ταξίδια προς την ΕΕ μέσω των εξωτερικών συνόρων. Παρά τη σαφή χρονική αλληλουχία, οι δύο διαδικασίες μπορούν να ακολουθήσουν παρόμοια, σε γενικές γραμμές, προσέγγιση και κριτήρια που συνδέονται με την επιδημιολογική κατάσταση και τα μέτρα ανάσχεσης —συμπεριλαμβανομένης της τήρησης αποστάσεων—, με παράλληλη συνεκτίμηση των οικονομικών και κοινωνικών παραμέτρων.

Οι Υπουργοί Εσωτερικών, στη συνεδρίασή τους στις 5 Ιουνίου 2020, συζήτησαν την απάντηση που θα πρέπει να δοθεί στην πανδημία COVID-19 και τα βήματα που θα πρέπει να

και οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ απαλλάσσονται από την εφαρμογή των περιορισμών όσον αφορά τα μη αναγκαία ταξίδια που πραγματοποιούνται για την επιστροφή στις εστίες τους.

⁷ Θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής πρόσωπα:

- οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας, οι ερευνητές στον τομέα της υγείας και οι επαγγελματίες του τομέα της φροντίδας ηλικιωμένων·
- οι μεθοριακοί εργαζόμενοι·
- οι εποχιακοί εργαζόμενοι στη γεωργία·
- το προσωπικό του τομέα των μεταφορών·
- οι διπλωμάτες, το προσωπικό διεθνών οργανισμών, το στρατιωτικό προσωπικό και οι εργαζόμενοι στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους·
- οι διερχόμενοι επιβάτες·
- οι επιβάτες που ταξιδεύουν για επιτακτικούς οικογενειακούς λόγους·
- τα πρόσωπα που χρήζουν διεθνούς προστασίας ή προστασίας για άλλους ανθρωπιστικούς λόγους που σχετίζονται με την τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης.

⁸ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_a_european_roadmap_to_lifting_coronavirus_containment_measures_0.pdf

⁹ C(2020) 3250 final της 13ης Μαΐου 2020.

πραγματοποιηθούν προκειμένου να αρθούν οι νέοι περιορισμοί. Υπήρξε κοινή συμφωνία ότι, παρά τη στενή συνεργασία των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ με σκοπό τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού, ο συντονισμός εξακολουθεί να είναι απαραίτητος τώρα που η κατάσταση βελτιώνεται. Η Προεδρία επισήμανε επίσης ότι τα περισσότερα κράτη μέλη θα άρουν τους ελέγχους στα εσωτερικά τους σύνορα καθώς και τους σχετικούς ταξιδιωτικούς περιορισμούς έως τις 15 Ιουνίου και ότι τα άλλα κράτη μέλη θα πράξουν το ίδιο έως το τέλος του μήνα. Οι υπουργοί εξέτασαν επίσης το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα πρέπει να διαρκέσουν οι ενωσιακοί ταξιδιωτικοί περιορισμοί όσον αφορά την είσοδο υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και τα κριτήρια και τα μέτρα που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν μετά την άρση των περιορισμών. Υπήρξε συναίνεση ως προς την ανάγκη ενιαίας προσέγγισης όσον αφορά τη σταδιακή άρση των περιορισμών στα μη αναγκαία ταξίδια βάσει σαφών κριτηρίων, και η Επιτροπή κλήθηκε να προτείνει τα επόμενα βήματα για τη συντονισμένη άρση των περιορισμών στα εξωτερικά σύνορα.

Καταγράφεται συνεχής θετική τάση εντός του χώρου ΕΕ+ όσον αφορά την επιδημιολογική κατάσταση. Τις τελευταίες 14 ημέρες ο χώρος ΕΕ+, με εξαίρεση ελάχιστες περιφέρειες, ανέφερε λιγότερες από 100 νέες λοιμώξεις ανά 100 000 κατοίκους¹⁰. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 13ης Μαΐου και τις συστάσεις που περιέχονται σ' αυτήν, μπορεί πλέον να θεωρηθεί ότι όλα τα κράτη μέλη έχουν εισέλθει τουλάχιστον στο στάδιο 1, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση (δηλαδή, έχουν αρχίσει να αίρουν μερικώς τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς και τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα).

Αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη άρει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και τους περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για καραντίνα μετά από ταξίδι στο πλαίσιο αυτής της κυκλοφορίας, ενώ άλλα κράτη μέλη έχουν προγραμματίσει να το πράξουν στις 15 Ιουνίου 2020. **Η Επιτροπή παροτρύνει ένθερμα τα υπόλοιπα κράτη μέλη να οριστικοποιήσουν τη διαδικασία άρσης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και των περιορισμών στην ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ έως τις 15 Ιουνίου 2020.**

Από την ημερομηνία αυτή, και με δεδομένη την τρέχουσα βελτίωση της επιδημιολογικής κατάστασης στον χώρο ΕΕ+ και σε ορισμένες χώρες ανά τον κόσμο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί στα εξωτερικά σύνορα δεν χρειάζεται πλέον να εφαρμόζονται σε όλες τις τρίτες χώρες, αλλά θα μπορούσαν να αρχίσουν να αίρονται σταδιακά. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να βασίζεται σε σαφή κριτήρια και να παρακολουθείται συνεχώς. Σύμφωνα με τον κοινό χάρτη πορείας, οι εν λόγω ταξιδιωτικοί περιορισμοί για τους κατοίκους των οικείων χωρών θα πρέπει να καταργηθούν μόνο μετά την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και των περιορισμών στην ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ. Για τις υπόλοιπες τρίτες χώρες που δεν πληρούν ακόμη τα κριτήρια, οι περιορισμοί όσον αφορά τα μη αναγκαία ταξίδια θα εξακολουθήσουν να ισχύουν, με τις εξαιρέσεις που παρατίθενται στην ανακοίνωση της 16ης Μαρτίου.

Παράλληλα, η εμπειρία των τελευταίων μηνών έδειξε ότι είναι αναγκαίο να διευρυνθούν οι κατηγορίες των απαλλασσόμενων ταξιδιωτών. Οι πολίτες της ΕΕ, οι πολίτες των συνδεδεμένων κρατών Σένγκεν και οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους θα πρέπει να επιτρέπεται να ταξιδεύουν στον χώρο ΕΕ+ για οποιονδήποτε σκοπό και όχι μόνο για να επιστρέψουν στις εστίες τους. Όταν ταξιδεύουν από τρίτες χώρες για τις οποίες εξακολουθούν να ισχύουν οι περιορισμοί όσον αφορά τα μη αναγκαία ταξίδια, το ταξίδι τους αυτό μπορεί να υπόκειται σε υγειονομικές απαιτήσεις —π.χ. αυτοαπομόνωση— που επιβάλλονται από τα κράτη μέλη προορισμού.

¹⁰ Βλ. τα διαθέσιμα στοιχεία στον ιστότοπο του ECDC <https://gap.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/COVID-19.html>

Ο κατάλογος των ταξιδιωτών με ουσιώδη καθήκοντα ή ανάγκες θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει επίσης άτομα που ταξιδεύουν για λόγους σπουδών, καθώς και υψηλής εξειδίκευσης εργαζομένους τρίτων χωρών, εάν η απασχόλησή τους είναι απαραίτητη από οικονομική άποψη και η εργασία δεν μπορεί να αναβληθεί ή να πραγματοποιηθεί στο εξωτερικό.

Ως εκ τούτου, σε περίπτωση που δεν αίρονται οι προσωρινοί ταξιδιωτικοί περιορισμοί όσον αφορά τα μη αναγκαία ταξίδια προς την ΕΕ, η Επιτροπή συνιστά να τροποποιηθούν οι εξαιρέσεις σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημείο VII («Συμπεράσματα»).

III Αρχές

Όλες οι αναγκαίες συντονισμένες αποφάσεις που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη σχετικά με την άρση του προσωρινού περιορισμού όσον αφορά τα μη αναγκαία ταξίδια προς την ΕΕ θα πρέπει να βασίζονται στις ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές:

(i) Απαγόρευση των διακρίσεων: η διαμονή ως καθοριστικός παράγοντας για τη λήψη αποφάσεων

Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με το κατά πόσον ο προσωρινός περιορισμός στα μη αναγκαία ταξίδια προς την ΕΕ ισχύει για υπήκοο τρίτης χώρας, ο καθοριστικός παράγοντας θα πρέπει να είναι η διαμονή σε τρίτη χώρα για την οποία έχουν αρθεί οι περιορισμοί στα μη αναγκαία ταξίδια (και όχι η ιθαγένεια της εν λόγω τρίτης χώρας).

(ii) Ευελιξία

Θα πρέπει να είναι σαφές ότι οι αποφάσεις για την άρση των περιορισμών σύμφωνα με τον μηχανισμό συντονισμού που παρουσιάζεται κατωτέρω θα διατηρούν πάντα πλήρη ευελιξία. Αυτό σημαίνει ότι, εάν κρίνεται απαραίτητο, θα είναι πάντα δυνατή η επαναφορά των ταξιδιωτικών περιορισμών έναντι συγκεκριμένης τρίτης χώρας σε περίπτωση που δεν πληρούνται πλέον σημεία του καταλόγου ελέγχου, και ιδίως εάν έχει επιδεινωθεί η επιδημιολογική κατάσταση ή έχει μεταβληθεί η κατάσταση ως προς την αμοιβαιότητα.

(iii) Κοινή και συντονισμένη προσέγγιση

Τώρα που έχει αρχίσει η άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών εντός της ΕΕ και των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορά της, μπορεί να ξεκινήσει το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας που προβλέπεται στον κοινό χάρτη πορείας. Τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές τους στον τομέα των συνόρων, θα πρέπει να ξεκινήσουν συζητήσεις σχετικά με κατάλογο των χωρών για τις οποίες θα άρουν τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις αυτές θα είναι αποτελεσματικές εάν εφαρμοστούν από όλα τα κράτη μέλη για όλα τα εξωτερικά σύνορα ταυτόχρονα και ενιαία.

Οι ανακοινώσεις ορισμένων κρατών μελών για άρση των περιορισμών στα εξωτερικά σύνορά τους, χωρίς διαβούλευση με άλλα κράτη μέλη, κινδυνεύουν να υπονομεύσουν σοβαρά την ακεραιότητα του χώρου Σένγκεν. Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν εισέλθει στον χώρο Σένγκεν σημαίνει ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται από ένα κράτος μέλος μπορεί να έχουν αντίκτυπο σε άλλα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό οι αποφάσεις για την άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών να λαμβάνονται στο πλαίσιο του μηχανισμού συντονισμού που ορίζεται στη συνέχεια.

IV Κριτήρια και κατάλογος ελέγχου

Δεδομένου ότι η επιδημιολογική κατάσταση σε ορισμένες τρίτες χώρες παραμένει κρίσιμη και εξαρτάται από τα μέτρα που λαμβάνουν οι χώρες αυτές και την ικανότητά τους όσον αφορά τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού, **στο παρόν στάδιο δεν είναι δυνατόν να υπάρξει γενική άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών για τα μη αναγκαία ταξίδια προς τον χώρο ΕΕ+.** Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει μια προσέγγιση για τη σταδιακή και συντονισμένη κατάργηση των ταξιδιωτικών περιορισμών.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί μια σαφής, διαφανής και συνεκτική προσέγγιση κατά τη διαδικασία, οι εθνικές αποφάσεις πρέπει να είναι συντονισμένες και να βασίζονται σε κοινά και αντικειμενικά κριτήρια. Τα κριτήρια αυτά έχουν συζητηθεί σε πολλές συνεδριάσεις της «Ομάδας ενημέρωσης για την COVID-19 — Εσωτερικές υποθέσεις». Τα κράτη μέλη εξέφρασαν τις απόψεις τους επί του θέματος μέσω ερωτηματολογίου, κατανοώντας ότι τα κριτήρια πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτα ώστε να είναι δυνατόν να εφαρμοστούν σε πολύ μεγάλο αριθμό τρίτων χωρών (± 170). Η διαθεσιμότητα και η αξιοπιστία των δεδομένων που προέρχονται από τρίτες χώρες είναι υψίστης σημασίας και θα πρέπει να θεωρούνται βασικό κριτήριο· η λήψη των αποφάσεων μπορεί να βασίζεται μόνο σε σαφή και ακριβή δεδομένα.

Εκτός του ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι οικονομικές και οι κοινωνικές παράμετροι, ο προβληματισμός σχετικά με την άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών στα εξωτερικά σύνορα θα πρέπει να βασιστεί στα ακόλουθα κριτήρια, τα οποία συμφωνούν σε γενικές γραμμές με τα κριτήρια που καθορίστηκαν στην ανακοίνωση της 13ης Μαΐου:

(i) Αξιολόγηση της προσέγγισης σχετικά με την **επιδημιολογική κατάσταση** και αντιμετώπιση της νόσου COVID-19 στην τρίτη χώρα

Οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί θα πρέπει πρώτα να αρθούν για τις τρίτες χώρες που έχουν συγκρίσιμη ή καλύτερη επιδημιολογική κατάσταση από τον μέσο όρο στον χώρο ΕΕ+ και διαθέτουν επαρκείς ικανότητες. Αυτό θα απαιτούσε τα διαθέσιμα δεδομένα για την τρίτη χώρα να είναι αρκετά αξιόπιστα ώστε να είναι δυνατή η λήψη αποφάσεων. Οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί δεν θα πρέπει να αρθούν όσον αφορά τρίτες χώρες στις οποίες η κατάσταση είναι χειρότερη από τον μέσο όρο στον χώρο ΕΕ+.

Μεταξύ των βασικών κριτηρίων που πρέπει να αξιολογούνται σε σχέση με την τρίτη χώρα, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία από την οικεία χώρα, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) και άλλες πηγές, περιλαμβάνονται:

- ο αριθμός των νέων λοιμώξεων ανά 100 000 κατοίκους·
- η τάση του ποσοστού νέων λοιμώξεων· και
- η συνολική αντιμετώπιση της νόσου COVID-19 από τη χώρα, λαμβανομένων υπόψη των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με πτυχές όπως οι δοκιμές, η επιτήρηση, η ιχνηλάτηση των επαφών, η ανάσχεση, η θεραπευτική αγωγή και η αναφορά κρουσμάτων.

(ii) Ανάγκη να εφαρμοστούν **μέτρα ανάσχεσης κατά τη διάρκεια των ταξιδιών**, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης φυσικής απόστασης, με την παράλληλη ανάπτυξη και διατήρηση σχέσης εμπιστοσύνης

Προϋπόθεση για την άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών είναι η ικανότητα να διασφαλίζεται ότι τα μέτρα ανάσχεσης, όπως η τήρηση φυσικής απόστασης, τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια ενός ταξιδιού, από τον τόπο προέλευσης έως τον τόπο προορισμού, καθώς και στην περίπτωση πιθανής διέλευσης από περιοχές υψηλού κινδύνου. Αν είναι πιο δύσκολο να εξασφαλιστεί η τήρηση φυσικής απόστασης, θα πρέπει να εφαρμόζονται συμπληρωματικά και αναλογικά μέτρα διασφάλισης τα οποία να μην εισάγουν διακρίσεις και

να έχουν ως αποτέλεσμα ισοδύναμα επίπεδα προστασίας, σύμφωνα με τις συστάσεις της Επιτροπής για τον τομέα των μεταφορών και της φιλοξενίας¹¹.

Μια ακόμη πτυχή που πρέπει να εξεταστεί είναι σε ποιο βαθμό η οικεία τρίτη χώρα μπορεί να αναμένεται ότι θα χρησιμοποιηθεί ως σημείο διέλευσης για ταξιδιώτες από τρίτες χώρες οι οποίες δεν πληρούν ακόμη τα κριτήρια.

(iii) Αμοιβαιότητα και ταξιδιωτικές συμβουλές

Πολλές τρίτες χώρες έχουν επίσης θεσπίσει ταξιδιωτικούς περιορισμούς για τους πολίτες που προέρχονται από την ΕΕ. Προκειμένου να υπάρξει ίση μεταχείριση για τους πολίτες της ΕΕ, η τρίτη χώρα θα πρέπει επίσης να άρει τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς που ισχύουν για την ΕΕ, ώστε να παρέχει ίδιες ή συγκρίσιμες ταξιδιωτικές ρυθμίσεις με την ΕΕ. Αυτό θα πρέπει να ισχύει για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και του χώρου Σένγκεν· δεν μπορεί να εφαρμοστεί επιλεκτικά.

Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ταξιδιωτικές συμβουλές που έχουν εκδοθεί από τα κράτη μέλη σχετικά με την εν λόγω τρίτη χώρα, δεδομένου ότι η αμοιβαία άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών θα οδηγήσει πιθανότατα σε αύξηση των ταξιδιών από την ΕΕ προς την οικεία τρίτη χώρα. Η επιδημιολογική κατάσταση στην τρίτη χώρα θα πρέπει να είναι αρκετά σταθερή ώστε να αποκλείεται, με επαρκή βεβαιότητα, ο επαναπατρισμός αποκλεισμένων πολιτών κατά τους επόμενους μήνες σε μεγάλη κλίμακα.

(iv) Κατάλογος ελέγχου

Τα παραπάνω κριτήρια αποτελούν τη βάση του καταλόγου ελέγχου που παρατίθεται στο παράρτημα και θα χρησιμοποιηθούν για την αναγκαία συντονισμένη απόφαση των κρατών μελών. Σκοπός αυτού του καταλόγου ελέγχου είναι η εξεύρεση κοινού εδάφους μεταξύ των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, μιας κοινής προσέγγισης στο εσωτερικό του χώρου ΕΕ+, όσον αφορά την αξιολόγηση του κατά πόσον η κατάσταση σε μια τρίτη χώρα και τα μέτρα που λαμβάνονται για την καταπολέμηση του ιού είναι επαρκή για την άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών που αφορούν τα μη αναγκαία ταξίδια προς τον χώρο ΕΕ+. Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τον συντονισμό της εν λόγω διαδικασίας προσδιορίζονται πιο κάτω στο κεφάλαιο V «Μηχανισμός συντονισμού».

Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενημερώνουν τους ταξιδιώτες σχετικά με την υποχρέωσή τους να ακολουθούν τους εθνικούς κανόνες για τα μέτρα ανάσχεσης ή τήρησης της φυσικής απόστασης. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί π.χ. μέσω ενός ενιαίου, προσβάσιμου ιστοτόπου τον οποίο θα μπορούν να συμβουλεύονται οι ταξιδιώτες πριν ξεκινήσουν. Επιπλέον, θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι οι ταξιδιώτες, κατά την είσοδό τους στην επικράτεια κάθε κράτους μέλους, θα λαμβάνουν κατάλληλη ενημέρωση και, όπου αυτό είναι εφικτό, αυτόματο μήνυμα SMS το οποίο θα περιέχει πληροφορίες σχετικά με τα εθνικά ή περιφερειακά κέντρα πληροφόρησης για τα ειδικά μέτρα και τους περιορισμούς που εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τα πρόσωπα με τα οποία θα πρέπει να επικοινωνήσουν αν εμφανίσουν συμπτώματα που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19. Η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι πολίτες και οι ταξιδιώτες λαμβάνουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες¹².

V Μηχανισμός συντονισμού

¹¹ C(2020) 3139 και C(2020) 3251.

¹² Ο ιστότοπος και η εφαρμογή «Re-open» για τους πολίτες και τους τουρίστες θα παρέχουν στοιχεία σχετικά με τις μεταφορές, τη δημόσια υγεία και τον τουρισμό με δεδομένα από τα κράτη μέλη.

Από την έναρξη της επιδημικής έξαρσης της νόσου, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συμμετέχουν σε διάφορα φόρουμ ανταλλάσσοντας τακτικά πληροφορίες και ορθές πρακτικές, μεταξύ άλλων και σε τεχνικό επίπεδο μέσω της «Ομάδας ενημέρωσης για την COVID-19 — Εσωτερικές υποθέσεις» και της Επιτροπής Ασφάλειας της Υγείας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να υποστηρίζει τα εν λόγω φόρουμ για τέτοιου είδους ανταλλαγές με στόχο τη διευκόλυνση και την προετοιμασία της αναγκαίας συντονισμένης απόφασης των κρατών μελών όσον αφορά τον προσδιορισμό των τρίτων χωρών για τη σταδιακή άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών στα εξωτερικά σύνορα, με βάση δεδομένα από όλες τις σχετικές πηγές, όπως είναι π.χ. το ECDC και ο ΠΟΥ.

Επίσης, είναι σημαντικό να υπάρχει ένα σαφές κεντρικό σημείο στο οποίο να κοινοποιούνται όλες οι ενέργειες και τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη ώστε να γίνονται γνωστά στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη. Εκτός αυτού, θα πρέπει να ξεκινήσουν εντατικές και συντονισμένες προσπάθειες επικοινωνίας και ενημέρωσης με τρίτες χώρες. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ θα εμπλακούν και θα παρέχουν στήριξη στις ενέργειες αυτές.

Για να προχωρήσει η εν λόγω διαδικασία, η Επιτροπή προτείνει, μετά από μια πρώτη αξιολόγηση σε εθνικό επίπεδο με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα του ECDC, του ΠΟΥ και άλλων σχετικών πηγών, τον κατάλογο ελέγχου που παρατίθεται στο παράρτημα και τις πληροφορίες που παρέχουν οι αντιπροσωπείες της ΕΕ, να πραγματοποιηθεί μια πρώτη συζήτηση στην «Ομάδα ενημέρωσης για την COVID-19 — Εσωτερικές υποθέσεις», προκειμένου να καταρτιστεί σχέδιο καταλόγου χωρών για τις οποίες θα μπορούσαν να αρθούν οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί. Η προετοιμασία μιας σαφούς, συντονισμένης προσέγγισης και η περαιτέρω επικαιροποίηση του καταλόγου των χωρών θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός του υφιστάμενου, εύρυθμου πλαισίου του μηχανισμού ολοκληρωμένων ρυθμίσεων για την πολιτική αντιμετώπιση κρίσεων (IPCR) της ΕΕ, λαμβανομένων υπόψη του δυναμικού χαρακτήρα αυτής της διαδικασίας και της ανάγκης για τακτικές επικαιροποιήσεις.

Με βάση τα αποτελέσματα των συζητήσεων στο πλαίσιο του IPCR, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να ενεργήσει με σκοπό την έκδοση, εκ μέρους των κρατών μελών του χώρου Σένγκεν από κοινού με τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν, σαφούς και συντονισμένης απόφασης σχετικά με τον κατάλογο των χωρών για τις οποίες μπορούν να αρθούν οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί από την 1η Ιουλίου. Ο εν λόγω κατάλογος θα πρέπει να επικαιροποιείται συστηματικά και να πραγματοποιείται τακτική επικοινωνία με τις τρίτες χώρες για να εξηγηθεί η συνολική διαδικασία της ΕΕ.

Για όλες τις τρίτες χώρες που δεν περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο, η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη να παρατείνουν τον ταξιδιωτικό περιορισμό για τα μη αναγκαία ταξίδια έως ότου οι χώρες αυτές συμπεριληφθούν στον κατάλογο των χωρών για τις οποίες μπορούν να αρθούν οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί. Ο κατάλογος αυτός θα πρέπει να επικαιροποιείται τακτικά σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση και ο ταξιδιωτικός περιορισμός θα πρέπει να αξιολογείται σύμφωνα με τις περαιτέρω εξελίξεις.

Η διαχείριση των εξωτερικών συνόρων αποτελεί καθήκον των κρατών μελών το οποίο εκτελούν προς το συμφέρον τους και το συμφέρον όλων των κρατών μελών. Η λήψη μονομερών αποφάσεων εκ μέρους κρατών μελών σχετικά με την άρση των περιορισμών για τις αφίξεις κατοίκων άλλων τρίτων χωρών, οι οποίες δεν έχουν προσδιοριστεί βάσει συντονισμένης προσέγγισης, συνεπάγεται πρόσθετη ευθύνη για τα οικεία κράτη μέλη, δεδομένης της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός του χώρου Σένγκεν και της πρωταρχικής προτεραιότητας της προστασίας της δημόσιας υγείας στην ΕΕ, και ως εκ τούτου θα πρέπει να εγκρίνονται μόνο κατόπιν διαβουλεύσεων με τα άλλα κράτη μέλη και αποκλειστικά σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

VI Γειτονικές χώρες της ΕΕ

Η Επιτροπή δήλωσε ότι είναι έτοιμη να συνδέσει την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων με την εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού χάρτη πορείας για την άρση των μέτρων ανάσχεσης της νόσου COVID-19. Πέραν της χρηματοδοτικής δέσμευσης που ανέλαβε η ΕΕ για τη στήριξη της ανάκαμψης των Δυτικών Βαλκανίων «μετά την COVID-19», η ενίσχυση της συνδεσιμότητας και η καλύτερη πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ θα πρέπει να συγκαταλέγονται μεταξύ των βασικών παραδοτέων που θα ανοίξουν τον δρόμο για μια ισχυρότερη οικονομική ενοποίηση της περιοχής αυτής με την ΕΕ.

Η επιδημιολογική κατάσταση στην περιοχή αυτή είναι ανάλογη ή καλύτερη από την κατάσταση στην ΕΕ. Ο συνολικός αριθμός κρουσμάτων σε ολόκληρη την περιοχή είναι κατά πολύ χαμηλότερος απ' ό,τι στην ΕΕ.

Επιπλέον, λόγω της σημασίας της περιοχής όσον αφορά τις μεταφορές, την αποκατάσταση και την επανέναρξη των τουριστικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής κυκλοφορίας, η Επιτροπή συνιστά να αρχίσουν να αίρονται οι περιορισμοί στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ για τις χώρες της περιοχής αυτής κατά την εκπνοή της τρέχουσας παράτασης, δηλ. την 1η Ιουλίου 2020.

Σύμφωνα με τις «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή προσωρινού περιορισμού στα μη αναγκαία ταξίδια στην ΕΕ, για τη διευκόλυνση των ρυθμίσεων διαμετακόμισης για τον επαναπατρισμό των πολιτών της ΕΕ και για τις επιπτώσεις του στην πολιτική θεωρήσεων»¹³, οι υπήκοοι του Αγίου Μαρίνου, της Ανδόρας, του Μονακό και του Βατικανού/Αγίας Έδρας θα πρέπει να εξομοιώνονται με τους υπηκόους των κρατών μελών για την εφαρμογή του περιορισμού των μη αναγκαίων ταξιδιών. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να επιτρέπουν την είσοδο υπηκόων των εν λόγω κρατών και υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν σε αυτά, ώστε να μπορούν να επιστρέφουν στην πατρίδα τους. Συνεπώς, δεν απαιτείται περαιτέρω δράση σε σχέση με τα εν λόγω ευρωπαϊκά μικρά κράτη.

VII Συμπεράσματα

Επί του παρόντος η διαδικασία σχετικά με την άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών και τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ έχει ήδη δρομολογηθεί. Οι περιορισμοί στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ θα πρέπει να αρθούν σε ένα δεύτερο βήμα σύμφωνα με την προσέγγιση που περιγράφεται πιο πάνω.

Η παράλληλη και συντονισμένη δράση είναι αναγκαία στα εξωτερικά σύνορα του χώρου ΕΕ+. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των εν λόγω δράσεων, αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ σε όλα τα εξωτερικά σύνορα και με απόλυτα συντονισμένο και ενιαίο τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα στηρίζει τον IPCR ώστε να καταρτιστεί κατάλογος των χωρών για τις οποίες τα κράτη μέλη θα άρουν τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς με συντονισμένο και σταδιακό τρόπο βάσει τακτικών επικαιροποιήσεων του εν λόγω καταλόγου. Με βάση τα αποτελέσματα των συζητήσεων στο πλαίσιο του μηχανισμού IPCR, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να ενεργήσει με σκοπό την έκδοση, εκ μέρους των κρατών μελών του χώρου Σένγκεν από κοινού με τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν, σαφούς και συντονισμένης απόφασης σχετικά με τον κατάλογο των χωρών για τις οποίες μπορούν να αρθούν οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί από την 1η Ιουλίου 2020. Ο εν λόγω κατάλογος θα πρέπει να επικαιροποιείται σε τακτική βάση.

¹³ C(2020) 2050 της 30ής Μαρτίου 2020.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι για τις χώρες για τις οποίες αποφασίστηκε η άρση των περιορισμών στα εξωτερικά σύνορα, εξακολουθεί να υπάρχει η δυνατότητα άρνησης εισόδου σε υπηκόους τρίτων χωρών λόγω απειλής για τη δημόσια υγεία σύμφωνα με τους όρους εισόδου που καθορίζονται στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν¹⁴. Επίσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το «Πρωτόκολλο COVID-19 για την ασφάλεια της υγείας στην αεροπορία»¹⁵ που έχει εκδώσει ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ασφάλεια της Αεροπορίας (EASA) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC), καθώς και τις παραμέτρους που αφορούν τα μέτρα που σχετίζονται με τα ταξίδια και αποβλέπουν στον περιορισμό της εξάπλωσης της COVID 19 στην ΕΕ/ΕΟΧ όπως δημοσιεύεται σε έκθεση του ECDC¹⁶.

Η Επιτροπή συνιστά:

- **να παραταθεί η εφαρμογή των ισχυόντων ταξιδιωτικών περιορισμών για τα μη αναγκαία ταξίδια στην ΕΕ έως τις 30 Ιουνίου 2020.** Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, εφαρμόζοντας τον μηχανισμό συντονισμού που αναφέρεται στο κεφάλαιο V, θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τη μεσολαβούσα περίοδο για να **καταρτίσουν τον κατάλογο των τρίτων χωρών για τις οποίες είναι δυνατόν να αρθούν οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί από την 1η Ιουλίου 2020.** Ο κατάλογος αυτός θα πρέπει να επικαιροποιείται τακτικά σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση. Για όλες τις τρίτες χώρες που δεν περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο έως τις 30 Ιουνίου, η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη να παρατείνουν τον ταξιδιωτικό περιορισμό για τα μη αναγκαία ταξίδια έως ότου οι χώρες αυτές συμπεριληφθούν στον κατάλογο των χωρών για τις οποίες μπορούν να αρθούν οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί.
- **να αρθεί η εφαρμογή των ταξιδιωτικών περιορισμών για τα μη αναγκαία ταξίδια από τις ακόλουθες χώρες/εταίρους από την 1η Ιουλίου 2020:**
 - ο Αλβανία·
 - ο Βοσνία-Ερζεγοβίνη·
 - ο Κοσσυφοπέδιο¹⁷.
 - ο Μαυροβούνιο·
 - ο Βόρεια Μακεδονία·
 - ο Σερβία.

Για τις χώρες για τις οποίες δεν έχει ληφθεί απόφαση για την άρση του προσωρινού ταξιδιωτικού περιορισμού για τα μη αναγκαία ταξίδια προς την ΕΕ, οι εξαιρέσεις¹⁸ θα πρέπει να τροποποιηθούν ως εξής:

- α) οι πολίτες της ΕΕ και οι πολίτες των συνδεδεμένων κρατών Σένγκεν, και οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους **θα πρέπει να εξαιρούνται από τον ταξιδιωτικό περιορισμό,**

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν).

¹⁵ <https://www.easa.europa.eu/document-library/general-publications/covid-19-aviation-health-safety-protocol>

¹⁶ Διαθέσιμα στη διεύθυνση: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/considerations-travel-related-measures-reduce-spread-covid-19-eueea>.

¹⁷ Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

¹⁸ Όπως παρατίθενται στην ανακοίνωση COM(2020) 115.

ανεξάρτητα από το αν επιστρέφουν στις εστίες τους ή όχι. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, όπως να απαιτούν από τα πρόσωπα αυτά να υποβληθούν σε αυτοαπομόνωση ή παρόμοια μέτρα κατά την επιστροφή τους από τρίτη χώρα για την οποία διατηρείται ο ταξιδιωτικός περιορισμός σχετικά με τα μη αναγκαία ταξίδια, με την προϋπόθεση ότι επιβάλλουν τις ίδιες απαιτήσεις στους δικούς τους υπηκόους·

β) οι ειδικές κατηγορίες ταξιδιωτών με ουσιώδη καθήκοντα ή ανάγκες¹⁹ θα πρέπει να επεκταθούν ώστε να συμπεριλάβουν:

- τους υπηκόους τρίτων χωρών που ταξιδεύουν για λόγους σπουδών·
- τους εργαζόμενους υψηλής εξειδίκευσης από τρίτες χώρες, αν η απασχόλησή τους είναι απαραίτητη από οικονομική άποψη και η εργασία δεν μπορεί να αναβληθεί ή να πραγματοποιηθεί στο εξωτερικό.

¹⁹ Βλ. υποσημείωση 7.